

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/153/2019
Identifikačné číslo spisu:	3515204872
Dátum vydania rozhodnutia:	26.05.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:3515204872.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom v Žiline, Hodžova 11, IČO: 31 575 951, proti žalovanému P. C., trvale bytom v K. O. K., B. M. I. XXX/XX, o zaplatenie 9 686,27 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Nové mesto nad Váhom pod sp. zn. 8C/18/2015, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 4Co/288/2018 z 28. februára 2019, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 4Co/288/2018 z 28. februára 2019 v potvrdzujúcom výroku o zamietnutí žaloby v rozsahu uplatneného zmluvného úroku vo výške 13,90% z nezaplatenej istiny vo výške 9.686,27 eur od 20. marca 2015 do zaplatenia a vo výroku o trovách konania a rozsudok Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom č. k. 8C/18/2015-60 zo 7. marca 2018, vo výroku, ktorým zamietol žalobu v rozsahu uplatnených zmluvných úrokov po zosplatnení úveru a vo výroku o trovách konania z r u š u j e a v e c v rozsahu zrušenia v r a c i a Okresnému súdu Nové Mesto nad Váhom na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nové Mesto nad Váhom (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 8C/18/2015-60 zo 7. marca 2018 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu vo výške 9.686,27 eur spolu s vyčísleným úverovým úrokom v sume 5,45 eur, nezaplateným poplatkom za poistenie vo výške 7,83 eura a s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 9.686,27 eur od 20. marca 2015 do zaplatenia a zo sumy 456,52 eur taktiež od 20. marca 2015 do zaplatenia, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Právne vec posúdil v súlade s ustanoveniami § 497 Obchodného zákonníka, § 52 ods. 1, 3 a 4, § 53 ods. 1 a 5, § 54 ods. 1, § 565 a § 517 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 2 a § 2 písm. a), b) a d) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o spotrebiteľských úveroch“) a na základe výsledkov vykonaného dokazovania ustálil, že medzi stranami bol uzatvorený a realizovaný záväzkový vzťah na základe úverovej zmluvy č. 111981 z 18. marca 2014, ktorú súd posúdil ako spotrebiteľskú

zmluvu. Z titulu úverovej zmluvy žalobkyňa poskytla žalovanému bezúčelový úver vo výške 10.000 eur s dohodnutou výškou úrokovej sadzby 13,9 % ročne, ktorý sa žalovaný zaviazal splácať v 120 mesačných splátkach vždy k 15. dňu v mesiaci vo výške 155,80 eura od 15. októbra 2014 do 15. marca 2024, pri ročnej percentuálnej miere nákladov (ďalej len „RPMN“) vo výške 16,59 %, priemernej RPMN vo výške 13,34 % a celkovej sume, ktorú mal žalovaný zaplatiť vo výške 19.196 eur v lehote do 15. marca 2024.

3. Žalobkyňa sa žalobou domáhala zaplatenia celkom 9.686,27 eur spolu s nezaplatenými poplatkami za poistenie vo výške 7,83 eura, so zmluvným úrokom vo výške 456,52 eura z titulu neuhradených splátok do predčasnej splatnosti úveru, s úrokom z omeškania vo výške 5,45 eur z titulu neuhradených splátok do dátumu predčasnej splatnosti úveru, so zmluvným úrokom vo výške 13,90 % ročne z nezaplatenej istiny vo výške 9.686,27 eur od 20. marca 2015 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne z nezaplatenej istiny 9.686,27 eur a z nezaplatených úrokov vo výške 456,52 eura od 20. marca 2015 do zaplatenia. Žalovaný po poskytnutí úveru vo výške 10.000 eur v dohodnutých splátkach vo výške 155,80 eura úver nesplácal a následne bol žalobkyňou listom z 19. marca 2015 vyzvaný na predčasné splatenie úveru do 10. apríla 2015.

4. Súd prvej inštancie považoval žalobu za čiastočne dôvodnú ohľadne istiny, lebo úverová zmluva obsahovala všetky náležitosti vyplývajúce z ustanovenia § 9 ods. 1 a 2 Zákona o spotrebiteľských úveroch, preto uložil žalovanému z titulu istiny zaplatiť zosplatnenú a neuhradenú sumu vo výške 9.686,27 eur vrátane zosplatneného nezaplateného poplatku za poistenie vo výške 7,83 eura, neuhradených zmluvných úrokov vo výške 456,52 eura a úroku z omeškania vo výške 5,45 eur (vyčíslené ku dňu zosplatnenia).

5. V časti uplatneného zmluvného úroku vo výške 13,90 % z nezaplatennej istiny vo výške 9.686,27 eur od 20. marca 2015 do zaplatenia súd prvej inštancie žalobu zamietol. V spore bolo preukázané, že strany si dohodli zmluvný úrok vo výške 13,90 % ročne ako fixný do doby splatnosti úveru. Žalobkyňa však v zmysle zmluvných dojednaní pristúpila k zosplatneniu celého úveru, čo spôsobilo zánik jej nároku na zmluvný úrok odo dňa účinkov zosplatnenia úveru. Výslovil, že v prípade plnenia zo spotrebiteľského úveru žalobkyňi zmluvný úrok z omeškania odo dňa účinkov zosplatnenia nepatrí. Veriteľovi patria zmluvné úroky len do vyhlásenia predčasnej splatnosti s tým, že následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť len úrok z omeškania. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťažovaniu v podobe úrokov z úveru, ako i úrokov z omeškania, čo spôsobuje značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi stranami.

O nároku na náhradu trov konania rozhodol v súlade s ustanovením § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z Civilného sporového poriadku účinného do 1. júla 2016 v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

6. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom sp. zn. 4Co/288/2018 z 28. februára 2019 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti a vo výroku o trovách konania podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil; žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

7. V odôvodnení konštatoval správne zistený skutkový stav veci, ako aj jej správne právne posúdenie. Zároveň sa stotožnil s odôvodnením uvedeným súdom prvej inštancie. Na zdôraznenie správnosti a k odvolacím dôvodom následne uviedol, že zmluvné úroky z úveru patria veriteľovi len do splatnosti dlhu (jeho splátok). Po zosplatnení úveru je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania. Takýto záver je správny, pretože nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, a preto niet ani dôvodu na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V prípade vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru tak veriteľ navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou, a tým obmedzenie obchodovania s peniazmi. Nemá preto právo na úroky ako odplatu za užívanie istiny,

keďže dlžník ju užívať nemôže. Jednorazovým zosplatnením vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru, navýšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatnenia a počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa sa jedná o protiprávny stav založený sankčným jednostranným predčasným zosplatnením úveru. Naopak s protiprávnym stavom sa nikdy nespájajú odplatné plnenia, ktoré sa spájajú len so stavom lege artis, teda stavom oprávneného držania peňažných prostriedkov podľa podmienok spotrebiteľskej zmluvy. Zdôraznil, že zosplatnením úveru nastáva predčasná splatnosť úveru a dochádza k zmene pôvodných podmienok, za ktorých bol úver poskytnutý. Po zosplatnení úveru sa dlžník, pokiaľ v určenej lehote neuhradí dlh, dostáva do omeškania, preto žalobkyňa má nárok len na úroky z omeškania a nie na dohodnuté zmluvné úroky.

Rozhodnutie o trovách odvolacieho konania odôvodnil právne ustanovením § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP a vecne úspechom žalovaného, ktorému v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli.

8. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej len „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Namietala, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, ktoré záviselo od vyriešenia právnej otázky, neriešenej v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu, a to „či má veriteľ nárok na zaplatenie úroku od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatnení.“ Argumentovala tým, že súd aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, nakoľko nárok na zaplatenie úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatnení. Poukázala na ustanovenia § 502 ods. 1 a § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka, z ktorých vyplýva, že povinnosť platenia úrokov sa spája s obdobím skutočnej držby požičaných peňažných prostriedkov až do ich vrátenia. Zároveň poukázala aj na ustanovenie § 16 ods. 1 Zákona o spotrebiteľských úveroch, týkajúce sa povinnosti splatenia spotrebiteľského úveru vrátane úroku a nákladov za časové obdobie od poskytnutia spotrebiteľského úveru do jeho splatenia. Obsahom záväzku dlžníka nie je vrátiť len poskytnuté peňažné prostriedky, ale aj úroky, ktoré nemožno stotožňovať s úrokmi z omeškania. Úroky sú odplatom za poskytnutie peňažných prostriedkov, predstavujú cenu úveru a dlžník je ich povinný platiť od okamihu ich reálneho poskytnutia až do okamihu ich reálneho vrátenia, (či už v lehote alebo v omeškaní). Úrok z úveru je nárokom, na ktorý nemá vplyv omeškanie dlžníka, ktoré je skutočnosťou, ktorá zakladá vznik nových sankčných záväzkov dlžníka, samotný vznik nároku na úrok z úveru ale neovplyvňuje. Poukázala na rozhodovaciu prax odvolacích súdov, ako aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 33 Cdo 212/2014. Navrhla zrušiť napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie v napadnutej časti a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Uplatnila si nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

9. Žalovaný dovolací návrh nepodal.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ďalej len „dovolací súd“, resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP) za podmienky jej reprezentácie zamestnancom s príslušným vzdelaním (§ 429 ods. 2 písm. b) CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je nielen prípustné, ale aj dôvodné.

11. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

12. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP. Ak teda zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti niektorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním.

13. Podľa § 421 ods.1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom posudzovaná rozdielne.

14. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

15. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP má určujúci význam vymedzenie „právnej“ otázky, ktorá dovolacím súdom ešte nebola riešená. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednávateľnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (4 Cdo 64/2018). K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení), môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

16. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní.

17. Dovolací súd pri skúmaní procesnej prípustnosti dovolania dospel k záveru, že vymedzená právna otázka, „či má veriteľ nárok na zaplatenie úroku od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatnení“, od riešenia ktorej záviselo rozhodnutie vo veci samej vo vzťahu k uplatneným zmluvným úrokom po zosplatnení, v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu v čase podania dovolania (t. j. 9. apríla 2019) ešte nebola vyriešená, preto dovolanie podané v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP je prípustné. Následne dovolací súd skúmal, či napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení (§ 432 ods. 1 CSP).

18. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

19. Z okolností preskúmvanej veci vyplýva, že sudy nižších inštancií nepriznali dovolateľke zmluvné úroky po zosplatnení s odôvodnením, že veriteľovi nárok na úrok z úveru po jeho zosplatnení už nepatrí, lebo zosplatnením úveru došlo k zániku zmluvného vzťahu medzi jeho účastníkmi a preto sa veriteľ môže od dlžníka domáhať popri plnení istiny už len úrokov z omeškania. Dovolateľka tomuto názoru

oponovala a tvrdila, že veriteľovi po zosplatnení úveru nárok na zaplatenie zmluvne dohodnutých úrokov nezaniká a za obdobie po zosplatnení úveru má právo od dlžníka paralelne (kumulatívne) požadovať úrok z poskytnutých peňažných prostriedkov až do ich skutočného vrátenia, ako aj úrok z omeškania.

20. Predmetom dovolacieho prieskumu bolo teda posúdenie, či v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru veriteľovi naďalej patrí zmluvne dohodnutý úrok z istiny alebo má právo požadovať len úroky z omeškania.

21. Vo vzťahu k nastolenej právnej otázke je nevyhnutné poznamenať, že v čase rozhodnutia dovolacieho súdu o podanom dovolaní v prejednávanej veci táto otázka už bola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená, a to v uznesení sp. zn. 5 Cdo 42/2020 zo 16. júna 2020, publikovanom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako R 5/2021, ktorého právna veta znie: „po vyhlásení predčasnej splatnosti spotrebiteľského úveru veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazi“. Z odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplýva, že dohodnutie úrokov je podstatnou náležitosťou zmluvy o úvere, t. j. zmluva o úvere nemôže byť dohodnutá ako bezúročná (§ 497 a § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka), a pri spotrebiteľských úveroch je jednou z povinných náležitostí úverovej zmluvy uvedenie doby jej trvania (§ 9 ods. 2 písm. d) Zákona o spotrebiteľských úveroch), čo znamená, že zmluva o spotrebiteľskom úvere je vždy už pri svojom vzniku časovo ohraničená. V súčasnej právnej úprave týkajúcej sa právneho inštitútu úverov (vrátane spotrebiteľských úverov) explicitné stanovenie konečného okamihu povinnosti dlžníka platiť úroky z poskytnutých peňažných prostriedkov avšak absentuje; v ustanovení § 502 ods. 1 prvej vete Obchodného zákonníka sa uvádza len to, že dlžník je povinný platiť veriteľovi úroky z úveru od doby poskytnutia peňažných prostriedkov. Z uvedeného teda dovolací súd vyvodil záver, že zo žiadneho ustanovenia Obchodného zákonníka, Občianskeho zákonníka, či Zákona o spotrebiteľských úveroch nevyplyva zákaz dohody účastníkov úverovej zmluvy o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru až do úplného splatenia úveru. Moment trvania záväzku platiť úrok, ani jeho výška v prípade omeškania dlžníka s platením úveru, nie je týmito právnymi predpismi modifikovaný ani v prospech dlžníka, ani v prospech veriteľa. Z toho potom vyplýva, že za situácie, že dlžník z úverového vzťahu porušil povinnosť splácať úver, v dôsledku čoho došlo k jeho zosplatneniu veriteľom, je nutné dospieť k záveru, že neexistuje žiadny rozumný dôvod na to, prečo by dlžník nemal platiť úroky z úveru, ktoré sú odplátou za poskytnutý úver, a to vo výške, na akej sa s veriteľom dohodol. Peňažnými prostriedkami, resp. protihodnotou za ne získanou, totižto dlžník už disponuje a pokiaľ svoju zmluvnú povinnosť úver splácať riadne a včas porušil, nemôže z porušenia tejto povinnosti profitovať v tom smere, že sa celkom zbaví povinnosti platiť zmluvne dohodnuté úroky a ďalej ho bude zaťažovať len povinnosť platiť úroky z omeškania, ktoré sú spravidla nižšie ako zmluvne dohodnuté úroky. Tento záver je zároveň odrazom zásady nemo turpitudinem suam allegare potest, t. j. nikto nemôže mať prospech z vlastnej nepoctivosti (protiprávneho konania).

22. Zosplatnenie je teda inštitút slúžiaci ochrane veriteľa, pri realizácii ktorého však podstata úverového vzťahu a jeho existencia stále zostáva zachovaná. Veriteľovi za poskytnuté peňažné prostriedky, ktoré aktuálne vo svojej dispozičnej sfére nemá, patrí dohodnutá odmena a záväzok dlžníka v podobe platenia tejto dohodnutej odmeny zostáva nedotknutý a aplikuje sa na dobu, na ktorú bola zmluva dohodnutá ako doba riadneho splácania úveru, keďže dohodnuté úroky majú zmluvný základ. Rozdiel je len v tom, že pre omeškanie mu k povinnosti platiť zmluvné úroky pristupuje povinnosť platiť úroky z omeškania. Inak povedané, dlžníkovi zostáva záväzok platiť úrok rovnaký ako v čase jeho dojednania a veriteľovi patrí úrok v rovnakej výške a za rovnaké obdobie, a to bez ohľadu na to, či k omeškaniu dlžníka s platením úveru došlo alebo nedošlo.

23. Dovolací súd sa v ďalšom zaoberal otázkou, dokedy (do ktorého momentu) je povinný dlžník platiť úroky zo spotrebiteľského úveru, ak sa s jeho plnením dostane do omeškania a veriteľ pristúpi k jeho zosplatneniu. K tejto otázke uviedol, že pre dlžníka - spotrebiteľa je nevýhodné, aby platil úroky až do zaplatenia istiny. Dojednanie, ktorého obsahom je platenie dohodnutých úrokov až do zaplatenia istiny, jeho postavenie zhorší. Pokiaľ by totiž spotrebiteľ, ktorý sa pre svoju ekonomickú situáciu dostal s plnením splátok úveru do omeškania, musel v dôsledku vyhlásenia predčasnej doby splatnosti úveru

platiť dohodnuté úroky až do úplného splatenia istiny, zaplatil by v konečnom dôsledku ako náhradu za poskytnutie peňazí. Dohodnuté úroky predstavujú cenu peňazí za ich poskytnutie na vopred dohodnuté obdobie, čo znamená, že jej výška musí byť stanovená v čase uzatvorenia zmluvy o úvere. Dlžník teda presne vie, koľko bude povinný za poskytnuté peniaze veriteľovi zaplatiť. Túto vedomosť však dlžník - spotrebiteľ nemá v prípade dojednaní, ktoré umožňuje navyšovanie tejto ceny bez jej presného ohraničenia. Keďže spotrebiteľ nevie predpokladať časový úsek svojho omeškania, nie je možné ani určiť celkovú výšku zmluvného úroku, ktorý sa môže bez fixného ohraničenia navyšovať neobmedzene. Takto stanovená cena teda nie je vyjadrená určito, jasne a zrozumiteľne. Z tohto dôvodu potom dojednanie, ktorým sa dlžník - spotrebiteľ zaviazal platiť dohodnuté úroky až do úplného zaplattenia istiny po vyhlásení predčasnej doby splatnosti úveru, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a odporuje ustanoveniu § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Na druhej strane postavenie veriteľa - dodávateľa sa aj bez uvedeného dojednaní nezhorší, pretože v prípade, ak mu v dôsledku nesplatenia úveru v dohodnutej dobe vznikne škoda, jeho právo zostáva zachované, pravda po zohľadnení zaplattených úrokov z omeškania, ktoré plnia funkciu paušalizovanej náhrady škody.

24. So zreteľom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru veriteľovi patrí úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí.

25. Na uvedenom právnom názore dovolací súd zotrval aj v ďalšej svojej rozhodovacej činnosti (1Cdo 208/2019, 2 Cdo 263/2019, 3 Cdo 35/2020, 5 Cdo 46/2020, 6 Cdo 56/2020, 7 Cdo 111/2019, 8 Cdo 66/2020, 9 Cdo 24/2020), preto vyslovený právny názor v rozhodnutí sp. zn. 5 Cdo 42/2020 publikovaný v Zbierke stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky pod R 5/2021 je pre súdy nižších inštancií záväzný. Namietanie nesprávneho právneho posúdenia uplatneného nároku na zmluvný úrok aj po zosplatení spotrebiteľského úveru dovolateľkou bolo preto dôvodné.

26. Z týchto dôvodov dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutej časti (v zamietajúcom výroku čo do zaplattenia zmluvných úrokov z úveru vo výške 13,90% z nezaplattenj istiny vo výške 9.686,27 eur od 20. marca 2015 do zaplattenia, ako aj v súvisiacom výroku o trovách konania) a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, lebo nápravu nemožno dosiahnuť len zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu (§ 449 ods. 1 a 2 CSP v spojení s § 450 CSP), nakoľko žiaden zo súdov nižších inštancií sa v dôsledku riadenia sa odchýlnym názorom nezaoberal výškou nároku. Vysloveným právnym názorom uvedeným v tomto uznesení sú súdy nižších inštancií týmto názorom viazané (§ 455 CSP).

27. O trovách konania (pôvodného i dovolacieho) rozhodne súd prvej inštancie v novom rozhodnutí vo veci samej (§ 453 ods. 1 a ods. 3 CSP).

28. Rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.